XXII. ÉVFOLYAM. 29. szám. 1889. JÚLIUS 21.

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Egész évre 5 frt — kr. Negyedévre 1 frt 50 kr.
Félévre . . 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 kr.
Előfizetni az év folytán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, BUDAI-ÚTCZA, 189. SZ. KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCZA, 186. SZ.

HIRDETÉSI DÍJ:
4 hasábos petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknél árleengedés adatik.
Bélyegdíj minden beigtatásért 30 kr.

1889. július 19.

A vasút ügy, t. i. a budapest-kecskeméti vasút ügye, még mindig a felszinen van és az egész városban, sőt az érdekelt körökben kétségkivül e város határán kivül is, élénk megbeszélés tárgyát képezi. Természetes, mert a legutóbb e tárgyban tartott közgyűlésben hozott határozat kimondása által, a mely határozat volt az első érdemleges — a város közönségének álláspontját teljesen körvonalozó — határozat, — lépett a vasút tárgyalás olyan mederbe, a mikor már a jóhiszeműek és kételkedők, véleményöket valamely megtörtént tényre alapitva adhatják elő.

E városban kétségkivül tudja mindenki, hogy a budapest-lajos mizsei vasút társulat, mint a lajos-mizse-kecskeméti vonal-rész előmunkálatainak engedményese, az összes 18 kilometer útnak 490 ezer forintban kimutatott építési költségvetésének fedezésére feltétlenül szükségel, hogy ezen összegnek 35%-a törzsrészvények által fedeztessék. E 35% kitesz 171,500 forintot, melyből remélnek 21,500 frtot az államkincstár által átvétetni; az ezen felül levő 150 ezer forintot pedig az egyedül érdekelt kecskeméti közönségtől vagy pedig Kecskemét város közönségétől kérik és várják. Több izben való tanácskozás után kijelentették, hogy ők sem olcsóbbért építeni, sem a törzsrészvényeket másutt elhelyezni nem tudják és igy csak az esetben használhatják fel az előmunkálati engedélyt, ha Kecskemét 150,000 frt árú törzsrészvényt átvesz; vagyis, ha ez meg nem történik úgy ők ezt a vasútat nem épitik.

Ezzel szemben a városi közönség kimondotta, hogy 100,000 forintot igen, de ennél többet nem ad. És a városnak igen jó indokai vannak, mert a viczinalis vasútak, a melyeknek kimutatását ismerjük, átlagban kilometerenként mintegy 21,000 frtba kerültek, úgy de azon vasútak, melyeknek terepviszonyai körülbelől olyanok, mint a tervbe vett vasúté, azok 18—20,000 frtért voltak felépithetők. — A csongrád félegyházi vasút pl. folyvást töltésen megy, az aránylag rövid vonalon van 8 vashid és 18 beton-áteresz és mégis kilometerenként 22 ezer forintért előállitható volt.

A mienk pedig a hol töltés alig kell, s a földmozgósitás bizonynyal igen csekély, a hol hidak — számba vehetők nem kellenek, a mely a kavicsbányához a lehető legközelebb van stb. — kerülendene kilometerenként 27,000 f[illegible]ba.

A társulat nem mondja meg, hogy ezen óriási különbségnek mi az oka; ád egy általános költségvetést, a mely nekünk, a kik között egy sincs, a ki ezen kérdést, komolyabb tanulmány tárgyává tette, csupán arra alkalmas, hogy aggodalmainkat felkeltse — nem pedig, hogy azokat eloszlassa.

A dolgok ilyetén fejlődésében a jóhiszeműek azt mondják, hogy igy is kiépül, a kételkedők pedig meg vannak győződve, hogy most már nem lesz vasútunk, mert annyira egyikünk sem ismeri a dolgokat, hogy valamely biztos számitásra tudná véleményét alapitani.

Mi azt hisszük, hogy ha épül is, ez által új mederbe terelve bizonyosan egy darab időre elhalasztva lesz, és ez a hit erős alappal bir a társulat azon kijelentésében, hogy ők az épitésre vállalkozó consortiumnak a vasút tovább épitését átadni kötelezve vannak, vagyis, hogy ha a már meglevő vasút tovább hosszabbitására ők nyernek concessiót, az épitést, a verseny tárgyalás kizárásával, ezen társulatnak kell átadni. Ez magyarán kimondva azt teszi, hogy bizonyos határig, de természetesen a maximumig, ez a consortium szabja meg az épités árát és bizony van jó dolga, hogy abból minthogy nem muszáj, nem enged és igy a vasút-társulat keze kötve levén, ő olcsóbban épittetni nem tud.

Hogy a hiányzó 50 ezer frtot, melyért sem kamatot, sem magát a tőkét nem biztosithatja, honnan vegye elő, azt még elképzelni is bajos.

Ebből tehát a legnagyobb valószinűség szerint húza-vona lesz, a mi épen úgy a budapest-lajosmizsei vasúttársulatnak, mint Kecskemétnek, sőt még a kibocsátott prioritások tulajdonosainak is, — a kik tudvalevőleg a fentebb emlitett consortium tagjai — nagy hátrányára lészen.

Miután tehát itt az olcsóbb épitkezésnek egyedüli oka az épittető consortium irányában vállalt kötelezettség, alig van más mód, minthogy Kecskemét város vegye át a concessiót a társulattól s igy mint egy bizonyos csoport irányában igéret által le nem kötött fél, kisértse meg a vasútnak verseny tárgyalás útján való kiépittetését. Hogy a társulat e tekintetben Kecskemétnek készséggel segitségére jön, az kétségtelen, mert hiszen a saját érdeke is a vasút mielőbbi kiépittesét kivánja, sőt nagyon meglehet, hogy a bankár consortium is ezen nyomás alatt a méltányos határig engedékeny lesz és igy a vasút kiépitése ugyan ezen mederben simán keresztül vihető lesz.

Nem fog tehát ártani, ha — miután úgyis eleget beszéltünk — most már teszünk is valamit; úgy lehet, hogy már maga a verseny tárgyalás megtartása olyan eredményekre vezet, a melyek eléggé indokolják amaz inditványt, hogy az olcsóbb épités érdekéből ezen ügyet a város vegye kezébe.

És ha nem? Ha csakugyan igazuk lenne azoknak, a kik ezen inditványt a zöld asztal mellől feltételekkel és azt nem tudjukkal olyan hidegvérrel szavazták le, mintha nem is százezrekről, de egy garasos szivarról lett volna szó? Nos hát akkor is azt nyeri a város, hogy immár minden lehetőt megkisérelve a vasút épitéséhez szükséges összeget mindnyájan nyugodt lélekkel szavazhatjuk meg.

F . . . s D . . . ő.

Csere-gyermekeink érdekében.

Főreáliskolánk igazgatóságának megkeresése folytán készséggel közöljük a resiczabányai felső-népiskola igazgatójának hozzá küldött következő sorait:

Tekintetes Igazgatóság!

A resiczabányai magyarnyelv-terjesztő egyesület nevében abbeli bizalomteljes kérésemmel bátorkodom a t. Igazgatóság elé járuini, miszerint Resiczabánya község magyarosodásának előmozditása czéljából cseregyermekek közvetitésére vállalkozni és a visszavárólag ide mellékelt 2 db. cseregyermek-bejelentési ivet az illető rovatok kitöltése végett elfogadni kegyeskednék.

A szülők tájékoztatása czéljából Resiczabánya községét illetőleg a következő felvilágositással vagyok bátor szolgálni:

A 10,000, túlnyomóan németajkú r. kath. vallású lakossággal biró község Krassó-Szörény megyében, a bánsági érczhegység középső ágazatai által képezett Berzava nevű kies, az éjszaki szelek ellen védett enyhe, egészséges éghajlattal és tiszta, friss ivóvizzel biró völgyben fekszik; minélfogva ezen község gyenge szervezetű gyermekeknek kiváló idülőhelyül is szolgálhat. Itt lévén az osztr.-magy. vasúttársaság nagyszerű vasgyár telepe, a községnek mérnökökből és egyéb tisztviselőkből álló nagyszámú inteligentiája van, mely természetesen az irás szerint beszélvén a német nyelvet, minden egyéb délmagyarországi német, illetőleg sváb tájszólású helység felett azon előnynyel bir, hogy itt a csere gyermekeknek az irás szerinti német nyelvet van alkalmuk elsajátitani, mely oknál fogva az alföldiek már régóta kiváló előszeretettel küldik gyermekeiket Resicza-bányára, annál is inkább, miután a társaság tisztviselőinél elhelyezett csere-gyermekek dijtalan ide és oda útazás kedvezményében részesülnek és a községnek a társaság által fentartott igen jó elemi népiskolái vannak. Ezen iskolákon kivül van Resiczabányán még egy ág. ev. elemi és egy állami felső népiskola is, 3 osztálylyal fiúk és 2 osztálylyal leányok számára, a hol a rendes tantárgyakon kivül külön dij mellet mint rendkivüli tantárgy a latin és franczia nyelv is tanittatik; a zenében való kiképzésére is bő alkalom kinálkozik, a mennyiben a felső népiskola tantestületének egyik tagja képesitett zenetanár és ezenkivül a helybeli bányászzenekarnak karnagya is igen kitünő zenész. Ha még felemlitem, hogy Resiczabányán minden, hazánkban létező vallásfelekezet képviselve van és igy bármely vallástelekezethez tartozó csere gyermek rendes hitoktatásban részesülhet, úgy hiszem, hogy Resiczabánya culturális viszonyairól meglehetősen hű képet nyújtottam; és most csak azt vagyok még bátor megjegyezni, miszerint az egyesület iparos és kereskedő inasoknak csere útján való elhelyezését is közvetiti.

Ezek után vagyok bátor a t. Igazgatóságot egy — nagyszámú inteligentiájánál és nagyszerű gyáriparánál fogva számbaveendő község magyarosodásának és ekként itt helyben a magyar államesme megszilárdulásának érdekében alázattal felkérni, miszerint a cseregyermek -közvetitést illető hazafias szolgálatra vállalkozni és az egyesület ebbeli törekvéseit Kecskemét város t. cz. kö-

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCZÁJA

A fecske.

Ki-ki a helyére — megszoktuk már régen —
Az oszlopos gangon leülünk hát szépen.
Én itt a pad végén, te meg itt mellettem,
Aranyos kis kezed itt az én kezemben.
A vad-szölő közt a langy' szél be-betéved . . .
S vállamra lehajtva fürtös fejecskédet,
Piczi piros ajkad úgy kér és úgy nevet . . .
Hogy mondjak egy mesét vagy egy szép dalt neked.

. . . Látod ott a fecskét, a túlsó szögletben,
Amint sebes szárnyán megjő s tova lebben?
Sürgős munkája van . . . sárból házat épit,
Hogy ott fölnevelje majd kis háza-népit.
Azt a kis fecskét is igy üzték a gondok
A melyről én néked mostan mesét mondok.
De ingyen nem teszem . . . piros ajkad kérte . . .
Kikötöm: egy csókot fizessen hát érte . . .

* * *

No hát az én fecskem fészket rakott épen,
Az oszlopos tornácz egyik szögletében.
Hogy szép kis madár volt, azt már elmondhatom,
Könnyű szárnyán úgy járt, mint a gondolatom! . . .
Ruhája is olyan egyszerű sötét volt,
Csak a szive fölött csillogott piros folt;
Ezt az egy ékszert is magán azért hagyta!
Mert édes anyjától azt emlékül kapta.

De volt ott a háznál — találd el kicsoda? . .
Úgy hivták mint téged: aranyos Iliska;
A szeme is olyan kék volt mint a tiéd,
Hogy haja milyen volt? azt te találd ki még . . .
Elég az hozzá, hogy a mint észre vette
Az én kis fecskémet mindjárt megszerette;
Nézte el-elnézte a szép kis madarat,
Amint sebes szárnyán ide s tova haladt.

De tudhadd — magadról —, hogy ábrándos a lány . .
S úgy el tud merengni a madárka dalán;
Kis fecském is föként azért tetszett neki,
Hogy olyan kedvesen eltudott csevegni.
S Iliska lelkében forró érzés támadt,
Birni vágyott az én kicsi madárkámat;
S mikor a kis fecske pihenni tért vissza,
Ekép szólitá meg kékszemű Iliska:

„Aranyos kis madár! engem hő vágy éget,
Ki sem mondhatom, hogy mint szeretlek téged,
Jer, légy hát az enyém, — hagyd ott sár-fészkedet,
Aranyos kalitba teszlek én tégedet.
Gondodat viseljük, — anyám is úgy szeret —
Lesz majd napról-napra friss jó eledeled;
A bánatnak soha még árnyát sem látod,
Óh jer, légy hát enyém, tudom meg nem bánod".

Olyan szomorú lett erre a kis fecske,
Mintha csak a bánat lett volna rá festve,
S bús hangon igy szólott: „Áldom jó lelkedet,
Hej, de a mi útunk más-más felé vezet! . .
Aranyos kalitkád megölné lelkemet
Sötét börtön lenne mely élve eltemet.
Lelkem olyan szabad miként a gondolat,
Nem türheti soha a csörgő lánczokat! . .

Nincs az a palota a föld kerekségén,
Melyért sár-fészkemet én még elcserélném.
Óh mert ez az enyém, én magam alkottam,
Minden porszemért fáradva futottam.
Az enyém egészen! — én vagyok úr benne,
S kicsiny családomat óva, védelmezve
Érette örömmel futok és fáradok —
És igazán boldog csak ilyenkor vagyok!

Küzdeni a jóért és kiket szeretünk:
Nem is másra való ez a mi életünk! . .
A kegyelem-kenyér, még ha lágy is, kemény,
És mindig gazdagabb az önálló-szegény.
Bocsásd meg ezt a kis nemes büszkeségem,
Aranyos kalitkád ezért nem kell nékem.
Úgy élnék én abban, mint egy temetőben . . .
Jó szivű leányka ne kivánd hát tőlem! . ."

Iliska nem hallott még ilyen beszédet,
A komoly szavakból sokat nem is értett;
De azt megértette, óh azt már belátta,
Hogy a kis fecskének nem kell kalitkája.
És ez úgy fájt neki, szive úgy dobogott,
S igaz bánatában hangosan zokogott.
Látva ezt a fecske, vig beszédre kezdte
S csicsergő kis ajkán, a dal olyan pajzán:

„Ne sírj te kis bohó, lásd itt a kikelet,
Tudom, hogy megérzi sugarát kebeled.
Kipattan a rózsa . . . rászáll hímes lepke . . .
S megtanitják egymást forró szerelemre . . .
A tavasz szivedet hidegen nem hagyja:
Reád is kisüt majd a szerelem napja!
S valami titkos vágy messze, messze késztet:
Keresel majd te is egy enyhe kis fészket!"

* * *

Nap, nap után haladt . . . a bimbó kifakadt . .
Himes szárnyú lepke gyült hő szerelemre . . .
Kék szemű Iliska barna ifju keblén
Mit álmodott? . . azt én . . ki nem beszélhetném . . .
Hanem a mit mondott a csicsergő fecske,
Szerelmes kis szive most már megértette
S lelke messze repült, — hol nem járnak vészek
És feltűnt előtte: az enyhe kis fészek . . .

* * *

Sárgul a falevél . . . lesóhajt az ágról . . .
Elkészült a fehér menyasszonyi-fátyol . . .
S Iliskát hű párja viszi messze-messze . . .
Velök együtt indúl a csicsergő fecske.
És az ősi hajlék olyan csöndes marad,
Vigan elrepülnek a kedves madarak,
De ha jő a tavasz, vissza-vissza szálnak
Kedves vendégei az ősi tanyának!

zönsége előtt hirlapilag, vagy egyéb alkalmas módon tolmácsolni kegyeskednék.

Resiczabánya, 1889. július 15-én.

Hazafias üdvözlettel:
Speidl Ernő,
igazgató helyettes.

Részünkről, miután e fontos közművelődési ügy külön ajánlgatásra nem szorul, csak azt jegyezzük meg, hogy a föntebbi levélben hivatkozott bejelentési ív a főreáliskola igazgatójánál megtekinthető, és abból az érdekelt felek az illető cseresziülök családi viszonyaira vonatkozó fontos adatokat megtudhatják.

Miképen hathat a falusi, vagy pusztai tanító a nép anyagi gyarapodására? *)

A fentebb emlitett kérdés oly korszerű s oly életbe vágó, hogy a fölött gondolkozni s a helyesnek talált eszmét megvalósitani minden tanitónak egyik legszentebb kötelessége; mert ha nemzetünk egyes tagjai vagyonosak lesznek, úgy mind testileg mind lelkileg kifejlettebbek, egészségesebbek is lehetnek; ezen tulajdonságok pedig az egyetértéssel párosulva a nemzetnek a hatalmat sőt részben a boldogságot is biztositják.

A dologra térve, a falusi v. pusztai tanító előmozdithatja a nép anyagi gyarapodását:

1-ör A szőlő- s gyümölcsta- termesztés terjesztése által, azonban úgy itt, mint más egyébben nem elég a puszta szó, hogy szőlőt s gyümölcstákat kell ültetni, mert hát a korán érő, nemes fajú, philloxera-mentes szőlők s más gyümölcsök szép hasznot hoznak stb., hanem az iskolaföldjén mintakertészetet s gazdászatot kell berendeznünk, a példa egyike lesz a legbiztosabb terjesztő erőnek. De ezt könnyebb kimondani, mint megvalósitani. A képzedéből kikerült fiatal ember hoz ugyan magával egy csomó elméleti s gyakorlati gazdasági ismeretet is, az erős akarat is buzog benne, hogy pusztája vagy faluja boldogságát s gazdagságát tetőpontra juttassa; ámde mindezt csak hosszas szorgalom, ügyesség, takarékosság és kitartás után fogja elérni főképpen akkor, ha atyai örökségül csak lapos erszény jutott osztályrészeül. Röviden a mintagazdászat berendezéséhez a legjobb s legczélszerűbb gazdasági instrukczió s jószágok kellenek, melyek mégis mindig olcsóbbak mint a czifrák, roszak s czélszerűtlenek. Ezekhez pénz szükséges. Mindenki előtt ismeretes, hogy könnyebb a teher — a szegénységet kivéve — ha többen viselik. A tanító munkája is meg lesz könnyitve, ha a gazdák csak egy részét is sikerül vasárnap délutánonként iskolájánál összegyülekeztetnie, a hol és a mikor alkalom kinálkozik a tanitónak elmondani és rábeszélőleg hatni, hogy mint kell a szőlőnek-, gyümölcstának a talajt elkészíteni, milyen fajú fákat válasszanak talajuk milyenségéhez, hogy a siker biztos legyen; miként kell a fát ültetni, tovább ápolni, nemesiteni stb. Eddig iparkodtam az iskolai tanulók s egyesek útján e tekintetben hatni. S az eredmény? Szerénységgel mondhatom, ha még minden gazda lakása környéke nem nevezhető is a dalos madarak otthonának, — még is az itt — amott elég barátságos külsővel bir, bár a csemeték, melyeket tőlem a nagyobb tanulók oltási fáradságuk jutalmaként kaptak, egy-egy helyen a jószágok letaposásának s elrágásának lettek áldozatai, (melyeket a gyermekek mint tulajdonosa megkönyeztek), e gondatlanság arról tanúskodik, hogy a gyümölcsfa használt némelyek még nem tudják kellőleg becsülni, pedig annak szaporitása mellett hangosan szól pl. az alma ára, a mikor annak 100-a 5—15 frton is elkel.

Rábeszélőleg hathat a tanító disznótoros vacsorák alkalmával is, — a hová megtiszteltetés után jut — ha a férfiakkal megigérteti, hogy a kedélyesen végződött vacsora emlékére legalább annyi gyümölcstát ültetnek egyenkint, a hány nő tagja van a vendégkoszorúnak, a nőknek mindenesetre hizelegni fog, ha őket is felkéri, hogy férjeiket ez igéretök teljesitésében támogassák s kifejezi előttük, hogy igy nyugodtan távozik körükből, mert az ő igéretöket is birva, télig már biztositva van az eredményről.

Ha sikerül egyik másik polgártársunkat rábirni, hogy 2—300 □ méternyi területet gyümölcsösnek szánjon s azt körül is keritse, a tanitó viszont megigérheti, hogy a következő tavaszszal annak beültetésénél jelen leend, útbaigazitást ad, segédkezik, egy-egy nemesitett gyümölcstát maga is ajándékoz, a vadonczok közül egynehányat beolt, ilyenkor gondol arra is, hogy az illető megtanulja.

Ha talán a t. tanitótestület között találkoznék valaki, ki azt mondaná: a felolvasó új terhekkel akarja anélkül is fáradságos pályánkat szaporitani, arra azt felelném: a tanitónak mindig többet kell tennie, mint mennyit kötelessége parancsol, aztán meg segits másokon, mások is segitenek rajtad (a ki próbálta tudja.) Az aprólékos jótettek minden tanitó által téve, idővel nemzetünket hatalmassá, nagygyá teendik. A mai korban annyira elharapódzott önzésnek is ez lesz a legbiztosabb ellenszere. Bocsánat, hogy olykor-olykor a rendes útról le-letérek de az út mellékén talált hasznos tárgyakat nem akartam ott hagyni.

Ha egy évben csak egy kettőnél sikerüljön isily kis gyümölcsöst állittatni, a következő években a jó példától a szomszédok is felbuzdulnak. Ezek elérése után arra is sort kellene keriteni, hogy mindenki a maga földjét legalább a dülő útak és észak felől eső részét akácz vagy jegenyepálmával beültesse; ebből is háramlanék egy kis haszon nemcsak mint tüzelő, épitő és szerszámfa által, hanem az által is, hogy az erős szelek erejét megtörve, nem engednék a könnyű homoktalaj java részét a növények melől elhordani.

2-or. A gazdálkodás körében is tehetünk valamit. Minden gazda tart jószágot e nélkül az annak nem is képzelhető, csakhogy némelyik többet, mint amennyi azok számára megfelelő takarmánynyal s téli oltalmi helylyel rendelkezik, pedig Isten az állatokat nem azért bocsátotta az ember használata alá, hogy megvonja tőlük a kellő eledelt, italt, nyugalmat s alkalmas óvhelyet. Figyelmeztetni kell őket csak annyi jószág tartására, amennyit eledellel bőven eltarthatnak, hogy azok alá bőven aljazzanak, mert igy nemcsak a trágya, mely a gazdának kincses bányája szaporodik, hanem az állatok is tiszták lesznek, a tisztaság pedig az állatoknál is félegészség. A tisztán tartott jószág nemcsak tetszetős az ember szemében, hanem becsesebb is; maguk pedig a bevett tápanyagot sikeresebben fordithatják testök sulyának gyarapodására; mig ellenben ha azok kénytelenek ronda helyen heverni, úgy a testökre tapadt nyirok, piszok felszáritására egy csomó melegséget vonnak el testökből, a mi ismét bővebb tápanyagot von maga után.

A bőven s jó takarmánnyal táplált fias jószág reményt nyujt a szép s jól kitejlendő ivadékra, ebből, a több s jobb tejproduktumból s az értékesebb trágyából, bőven visszakapja az aránylag több kiadást.

Ráfordithatnók figyelmöket a trágyakezelésre is, sok helyen az szanaszéjjel hever; ha rakáson van, engedik, hogy annak javarésze elgőzölögjön, sőt még örül neki, mert úgymond, trágyája érik, pedig az elgőzölgéssel az ammonia részek — melyek a növények fejlődésére oly szükségesek — légbe szállanak. Az elillanást meg kell akadályozni; a trágya azért úgy is megérik sőt még jobban. Megkőttetnek pedig az ammonia részek, ha a kihordott trágya földdel azonnal beborittatik, ha kénsavval locsoltatik; ez azonban csak a légköneget teszi szagtalanná; a vasgálicz ellenben melyhez könnyebben is hozzájuthatni a kénkőnenynek undoritó szagát is leköti s éppen ezt kell elérni. A locsolás mindanynyiszor ismétlendő valahányszor a trágya az istálóból a trágyahalmazra vitetik; egy kiló vasgálicz 12—15 liter vizben feloldandó s a két heti időközben kihordottra elegendő. A trágya gyorsan érik, ki nem szárad még a legforróbb napok alatt sem. A vasgálicz oldattal kezelt trágya majd egyharmaddal több termést ad, a kaszáló, luczerna őtször is bővebben fizet, mint közönséges trágyázás mellett. Fel kell hívni őket a trágyaszaporitásra; sokan azt hiszik, hogy az csak az istálóból kerülhet ki, pedig szaporitható az mindennemű rothadásra hajlandó sepredék, falevél, hamu, pörnye, korom, a falakról lekerülő mészvakarék, a veteményes földeken és az épületek hátsó részén buján tenyésző gyomok stb. összehalmazása által. A pörnye és korom, különösen a gyümölcsfák gyökérzetéhez juttatva kitűnő szolgálatot tesz. A recipe ez: A pörnye és korom vizzel összekevertetnek s hegyes karó segitségével a fatörzstől egy, ha a fa nagy, két méter kerületben lyukak készitendők, melyekbe a keverék beöntendő, ez a hajszálgyökerek által felszivatván, a fák nekik való tápanyagot kapnak. De a pörnye, korom és hamu legbiztosabb irtószer a luczerna legnagyobb ellensége, az aranka mint élősdi növény ellen is. Gyakorlott gazdák tollából a „Magyar Föld"-ben s más gazdasági szaklapokban különféle hosszas eljárású irtási szerek ajánltattak, melyek csak jól-rosszul feleltek meg a várakozásnak. Én véletlenségből hamut, máskor próbaképen pörnyét hintettem rá jó vastagon s az aranka teljesen elpusztult, a here pedig kövéren kimagaslott a többiek közül.

Meg kell gazdáinkat ismertetnünk a vetésforgással is, mert a mai földmivelési mód, illetve gazdálkodás nem más mint rendszertelen vagy rablógazdálkodás, ez a földet kimeriti; pedig ugyancsak iparkodnunk kell, hogy a kontinensen túli államok gabonatermelési versenyével bennünket a külkereskedéstől végkép el ne üssenek.

A vetésforgásnál pl. egyik földolog, hogy addig, mig az egész földbirtokra trágya nem jut, a földbirtok $^1/_6$-a váltakozva folyton parlag, $^1/_6$-a luczernával, vagy kaszálóval beállitott legyen, mig az előbbi hozamképes (5—6 év) szintén kipiheni magát s egyike lesz a legjobban termő földnek, legfölebb dohány alá nem lesz alkalmas egy évig, mert ott rosz égésű, büzös szagú dohány teremne. (Vége következik.

*) Felolvastatott f. évi július hó 2-án a pestmegyei tanitók Kecskeméten tartott közgyűlésen.

Városi közgyűlés.

A városi törvényhatósági bizottság f. hó 14-én, a budapest—lajosmizsei helyi érdekű vasútnak Kecskemétig leendő kiépitése tárgyában rendkivüli közgyűlést tartott, a melyről a következő tudositást közöljük.

Elnök Lestár Péter polgármester az ülést délelőtt 10 órakor megnyitván, előadja, hogy a budapest—lajosmizsei helyi-érdekű vasútnak Kecskemétig leendő kiépitése tárgyában, a május hóban tartott rendes havi közgyűlés, a melyben a nevezett vasúttársaságnak azon kérelme tárgyaltatott, hogy a városi közönség ezen vasút kiépitéséhez 150 ezer forint névértékű törzsrészvény átvállalásával járuljon hozzá, egy bizottságot küldött ki a végett, hogy ezen bizottság beszerezve a társaságtól az épitési tervet és költségvetést, azokat vizsgálja meg s egyszersmind a társaság képviselőivel személyesen is értekezzék s az ez alapon szerzendő meggyőződéséhez képest tegyen indokolt javaslatot arra nézve, hogy a város közönsége ezen vasút kiépitéséhez mily összeggel és mily feltételek mellett járuljon hozzá. Ezen bizottság kiküldetésében eljárt; bekérte a társaságtól a tervet és költségvetést, sőt a társaság képviselőivel, Tolnay Lajos úrral és társaival bizottságilag személyesen is értekezett s ezen eljárásának eredménye az a javaslat, a mely a jelen rendkivüli közgyűlés egyedüli tárgyát képezi.

Ezek után iíj. Bagi László főjegyző előterjeszti a kiküldött bizottság értekezleteiről felvett jegyzőkönyveket, bemutatja a tervet és költségvetést, egyszersmind felolvassa a kiküldött bizottság terjedelmesen indokolt javaslatát, a melyben javasolja a bizottság, hogy a városi közönség a vasút épitéshez 150 ezer forint névértékű törzsrészvény átvételével oly kikötéssel járuljon hozzá, hogy az esetre, ha a vasútvonal tényleges épitési költsége, a bemutatott általános költségvetésben foglalt 490 ezer forintnál kevesebbe kerülne: a városi közönség hozzájárulása a most megajánlott 150 ezer forintnak az előirányzott 490 ezer forinthoz való arányában leszállittassék.

Felolvastattak egyszersmind azon mellék feltételek is, a melyek a vasútépitése esetén kikötendők lesznek.

A vita megkezdése előtt a közgyűlés tájékozása végett polgármester úr még kijelenti, miszerint nem hallgathatja el, hogy őt a társaság által bemutatott általános költségvetés nem győzte meg arról, hogy az épitendő vasútvonal jóval kevesebb összeggel telépithető ne volna, annyival inkább, mert mint a kezei közt levő megbizható adatok is bizonyitják — a melyeket a közgyűlés szine előtt fel is olvas — az alföldön épült helyi érdekű vasútak épitési költsége kilométerenként seholsem került 22 ezer forintnál többe, sőt nagyrészben még 20 ezer forinton is alól maradt; a bemutatott költségvetés szerint pedig minden kilometerre 27,222 frt épitési költség esik; miért is kéri a közgyűlést, hogy az esetre, ha a 150 ezer forintot megszavazza is, azt ne föltétlenül hanem a bizottság által javasolt megszoritással szavazza meg. Mádi János és Bódogh Lajos bizottsági tagok a kiküldött bizottság javaslata mellett szólaltak fel. Horváth Döme bizottsági tag pedig a bizottság javaslatát el nem fogadja, hanem ezzel szemben azt inditványozza, hogy a városi közönség hozzájárulása 100 ezer forintban állapittassék meg. Ekként két inditvány levén a közgyűlés előtt, az ügy szavazással döntetett el, a melynek eredménye az lett, hogy a közgyűlés nagy többséggel Horváth Döme bizottsági tag inditványát fogadta el, vagyis kimondta, hogy a kérdéses vasút kiépitéséhez a társaság által kivánt 150 ezer forint helyett, 100 ezer frttal járul hozzá, a bizottság által már kidolgozott és a közgyűlés által el is fogadott egyéb feltételek mellett.

KÜLÖNFELÉK.

— **A jótékony nőegylet** közgyűlése mult vasárnap megtartható nem volt, mert a tagok szavazatképes száma egybe nem gyűlt. A közgyűlés újabb határnapja tehát f. hó 28. d. u. 5 órára tűzetett az egylet

Divathóbortok.

Rendkivül sokat vitatott thema ujabb időben a divathóbortok themája. Mióta az orvosi tudomány egy ága, a közegészségügy kezd mélyebb néprétegekbe is behatolni s a családi élet és nevelés terén befolyást igényelni: azóta folyton hallunk egyes jajkiáltásokat az egészségre is káros divat kinövések ellen. Sajnos, most még e jajkiáltások csak elhangzó szók a pusztán, de nagyon szomoru lenne, ha nem vigasztalhatnók magunkat azzal, hogy az idő és a jobb belátás e téren is javulást fognak előidézni.

Ha a divathóbortokat az elején kezdenők, vissza kellene mennünk az ó-korra, mikor a római nők a germán asszonyok hajaival diszitették fejüket, majd a szakáll- és parókaviselés korszakára kellene áttérnünk, elő kellene adnunk a divat történetét XIV. Lajos alatt, mikor a francia hölgyek aczélcorsettekbe préselték testüket, s végül szemlét tartanunk a — krinolinok fölött.

De minek idézzük fel a multak divathóbortjait, mikor elég, sőt tulságosan sok az is, ami ránk maradt, amit még a jelenben is látunk.

A férfiak divathóbortjairól nem szólunk. Elvégre is ez inkább aesthetikába vágó kérdés és szerencsére a férfiak öltözéke nem jár az egészségre veszélylyel, legfölebb a magas gallérok és csónakszerű, hegyes orrú czipők azok, miket minden józan eszű ember elitél.

Annál több hóborttal találkozunk a női divat terén. A fülbevaló viselése, habár nem is egyenesen egészség-veszélyes, de mindenesetre hóbortnak kell azt mondanunk, ha valaki sebet ejt saját testén, hogy valami ékszert alkalmazzon arra. „Egy hölgy, aki fülbevalót visel — mondja Dr. Meiszert drezdai tanár egy előadásában — én előttem egy fokon áll a vad néptörzsek asszonyaival," mert elvégre is egyre megy akár az orron, akár az arczon, akár a fülön turunk lyukat az ékszer befogadására.

Hogy a bolondos hajfrisurák, melyek torony magasságot iparkodnak elérni, egészségtelenek, azt a nők közt grassáló migrain eléggé bizonyitja. Hanem az se csekélyebb hóbort, mikor a hajat a homlokba fésülik előre. S itt már igazán őrültség, hogy a szülők nem akadályozzák meg e hóbortos viseletet gyermekeiknél. Pedig éppen a családban, a gyermekeknél kell megkezdődnie a divat reformoknak.

A szagos anyagok is illatszerek is a divat hóbortjai közé tartoznak. Ezek eredete kétségkivül azon időkre vezethető vissza, mikor még a szappan és tehérnemű vagy éppen nem, vagy csak kiváló luxustárgyként létezett. Hogy akkor szükséges volt a test és ruházat szagát illatszerekkel elnyomni: nagyon természetes. Ma azonban, midőn a szappan és fehérnemű használata a civilisált ember életszükségletét képezi, aligha lehet más oka az illatszerek használatának, mint az, hogy feltünést keltsünk. Az eszes ember ha egy partümös hölgygyel találkozik, bizony néha azon kisértésbe jön, hogy gyanakodjék, vajjon nincs-e az illető hölgynek valami szagot leplezni szüksége.

A láb is egyike azon testrészeknek, melyek a divathóbortok által szenvednek. Normalis lábakat úgy szólván csakis a csecsemőknél látunk ma már; később aztán a hegyes harisnya és czipő egészen eltorzitja a láb természetes formáját azáltal, hogy a lábujjakat egymás fölé szoritja. Bizonyos körökben gúnyosan szokták emlegetni az angol hölgyek nagy lábát. Mintha bizony hiba volna, ha egy testrész jól van kifejlődve. Az a nagy láb biztos alapot ad a testnek. De aztán tessék is megnézni, hogy az angol missek és ladyk mily kitartással mászszák meg apáik vagy férjeik kiséretében az Alpesek csúcsait! Mig a mi tenyérlábú hölgyeink nem képesek nagyobb gyalogsétára se anélkül, hogy ki ne merüljenek.

A mellkas összefűzése az u. n. derékfűzőkkel vagy miederekkel — non plus ultrája a divathóbortnak. Valóságos önirtás az, amit ily módon a hölgyek zsigereikben és izmaikban véghez visznek. Csak tessék megnézni egy miederes hölgyet, ha valamiért le akar hajolni — akár a billegény!

A nagy hátgerincz, mely izmok által mintegy árboczszerűleg van megerősitve, elveszti szilárdságát és támaszát, mivel ez izomkötegek a fűzés következtében meggyengültek. A belső szervek működése teljesen megzavartatik, a légzés csak tökéletlenül megy végbe, a hasi szervek fölfelé tolatnak, a gyomor függélyes irányba kerül, miáltal gyomorbajok keletkeznek; a lép összenyomatik, s a végbél néha előesik, sőt nem ritkán veszélyes béltüremlések is keletkeznek.

S a legsajnálatosabb, hogy e divathóbortok még sok pénzbe is kerülnek, sőt egyes családokat tönkre is tesznek. A divathóbortok hasonlitanak az epidemicus betegségekhez, s arra szolgálnak, hogy egy egész osztálya a gyenge teremtéseknek kipusztuljon, s másiknak adjon helyet.

Az egyetlen út a reformra a — férfiak kezében van. A családapa teljes befolyásával képes bevágni az útját olyan hóbortnak, melyek nejének s ivadékainak egészségét, s e mellett még saját — zsebét is veszélyeztetik.

helyiségébe (nőipariskola), mikor is a gyűlés, tekintet nélkül a tagok számára, szavazatképes leeend.

— **Talapkovits Vazul**, a beszüntetett illeték kiszabási hivatal főnökének pénzügyi tanácsossá s pénzügyigazgatóvá történt kineveztetése s ennek folytán városunkból leendő eltávozása alkalmából jó barátai és tisztelői f. hó 18-án búcsúestélyt rendeztek a kaszinó nyári helyiségében, mely minden hivatalos színezet nélkül baráti körben tesztelenül és vidáman folyt le. Ritka eset az, hogy egy pénzügyi tisztviselő, ha még oly magas állású egyén is, kiválóbb népszerűséget s közkedveltséget vivjon ki magának a társadalomban és közéletben, melyekkel ő már hivatásánál és kötelességénél fogva is csaknem folytonos ellentétben sőt hadi lábon áll. Annál nagyobb érdem és elismerés illeti azt, kinek ezen látszólagos ellentéteket ekként sikerül kiegyenlíteni, hogy kötelességének hű és lelkiismeretes teljesítése mellett megnyerő modora, udvarias és szolgálatra kész előzéhenysége által képes maga irányában lekötelezni s rokonszenvét megnyerni azoknak, kik vele érintkezésben állanak. Talapkovits pénzügyigazgató úrról elmondhatjuk, hogy tizennégy évi Kecskeméten tartózkodása és hivataloskodása alatt ez neki teljes mérvben sikerült, minek legfényesebb bizonysága az, hogy az itteni intelligentia nagy része ügyszólván zöme, mely az e téle rokonszenv nyilvánításokat nem igen szokta érdemetlenül pazarolni, megérdemlett előléptetése fölötti örömét, s távozása miatti sajnálkozását ily, mondhatni tüntető, de mindenesetre őszinti baráti vonzalomról tanúskodó alakban akarta kifejezni. Ez érzelmeknek szép és ékes szavakban adott kifejezést nt. Laukó Károly úr, a Casziné érdemes elnöke, midőn a testület és egyes tagjai nevében felköszöntötte s egyszersmind elbúcsúztatta távozó barátunkat, ki meghatottan köszönte meg e neki szánt ovátiót, kikérve továbbra is ismerőinek baráti jóindulatát. Ezután megeredt a pohárköszöntők árja, melyben Dr. Tassy Pál, Dr. Szeless József, Mádi János, Kiss József, Katona Zsigmond, Györffy Balázs, Dömötör Sándor, Sághy Mihály stb. vettek részt, s a kedélyes társaság czigányzene és vidám poharazás mellett világos hajnalig fújta a búcsúztatót, kedves emléket hagyva mind a búcsúzónál mind a búcsúzóknál.

— **Szinkörépítés**. Mint értesülünk, Pesti Ihász Lajos közönségünk által eléggé jól ismert, jelenleg Hódmezővásárhelyen működő szinigazgató, hogy városunkban előadásokat tarthasson, egy nyári szinkört akar építtetni. Az építési engedély megnyerhetése végett a szükséges lépéseket az illetékes hatóságnál már meg is tette. A szinkört, mely mint a tervből látszik, eléggé tágas, kényelmes lenne, s a rendes zártszékeken kívül páholy és karzattal is bírna, a VI-ik tizedben a Grossinger, most Bóka Péter-féle ház udvarán akarja felállíttatni. Mi részünkről nagyon örülnénk, ha terve sikerülne, azonban valószinű, hogy annak kivitelét az emlitett helyen tűzrendőri tekintetek lehetetlenné fogják tenni.

— **Hymen**. Jójárt János újvidéki kir. törvényszéki aljegyző napokban váltott jegyet Tatay Jenő ügyvéd úr szép s kedves gyámleányával Szabó Karolin kisasszonynyal. Őszinte szivből kivánunk tartós és zavartalan boldogságot az igazi szerelmen alapuló frigyhez.

— **Halálozás**. Őszinte, mély részvéttel vesszük a lesujtó gyászhirt, hogy Mónus Ferencz végzett gazdász folyó hó 15-én meghalt. Elhunytáról a család a következő gyászlapot adta ki: „Özv. Mónus Ferenczné szül. Csemiczky Anna, a saját és kis leánya Lina nevében is, — Mónus Aranka, Gyula, Béla, Lina, Vilma és Margit mint testvérek, — úgyszintén az összes rokonság nevében is, — mély fájdalomtól sujtott szivvel jelentik forrón szeretett kedves férje, a legjobb apa-, testvér- és rokonuknak Mónus Ferencz végzett gazdásznak hosszas szenvedés után, életének 23-ik, boldog házasságának 1-ső évében, folyó 1889. évi július hó 15-én reggeli 5 órakor történt elhunytát. A boldogult kedves halottnak teteme f. hó 16-án d. u. 6 órakor fog, a VII. tized Mezei-utcza 8. sz. háztól, a reform. egyház szertartása szerint a felső-temetőben örök nyugalomra tétetni. Kecskemét, 1889. július 15-én. Örök béke lengjen porai felett!“ A mélyen megszomorodott özvegy, árván maradt gyermeke találjanak fájdalmukra és pótolhatlan veszteségükre némi vigasztalást az isteni gondviselés végzésében való mugnyugvásban, és azon általános részvétben, mely feléjük fordul. Legyen könnyű a föld hamvai felett.

— **Nt. Járvás József**, róm. kath. hittanárt a püspöki hivatal K.-K.-Félegyházára helyezte át az új plébániához segédlelkésznek. Mikor a nt. úr előnyösebb állásához melegen gratulálunk, nem fojthatjuk el sajnálatunk kifejezését sem elveszte fölött, melyet bizonyára az érdekelt iskolák tanári testületei mint ifjúságának nagyja, apraja megoszt velünk.

— **Bakáink** szerdán, f. hó 17-én hajnali ½4 órakor indultak el az őszi hadgyakorlatokra a pilis-csabai táborba, hova 20-án érkeztek csak meg. E hadgyakorlatok szept. 20-ig tartanak és szept. 22-én fognak körünkbe visszatérni katonáink, de a Molináry ezrednek Strasser Lajos őrnagy parancsnoksága alatt eltávozott 2-ik zászlóalja, az 5—8-ik százada helyett az 1-ső zászlóalj, az 1—4-ik század, Ostermann Károly alezredes parancsnoksága alatt Budapestről, hol a 2-ik század fog ezentúl állomásozni.

— **Közegészségi viszonyaink** állapotáról a napokban tette meg hivatalos félévi jelentését a tiszti főorvos, mely a belügyminiszteriumhoz fog felterjesztetni. Ezen jelentésből a következő adatokat emeljük ki: Az egészségi állapot ezen félévi időszakban kezdettől fogva állandóan kedvező volt. A különféle heveny fertőző kórok, melyek a lakosság egészségügyét érzékenyen kárositották, az év kezdetén hatányukat vesztették. A kór állapotra ápril hóig volt a legkedvezőtlenebb, mely időszakban nagyszámban fordultak elő a légzési szervek hurutos lobos bántalmai a gyermekeknél, valamint a felnőtteknél, de kedvező letolyással. A magas betegedési szám mellett a halálozás mérsékelt volt; később e kórállapot javult, és igy tartott a félév végéig. A népesedési mozgalmat illetőleg kiemelendő, hogy az 1011 élve születéssel szemben 701 halálozási eset áll; a születések tehát 310-el multák felül a halálozási eseteket, mi a mult évi állapothoz mérve szerfelett kedvező. A városi kórházban a félévben 204 beteg nyert gyógykezelést, ezek közül felgyógyult 133, javult 21, és a kórházat gyógyulatlanul elhagyta 10, meghalt 18, gyógykezelés alatt áll 22. A szegényházban a téli hónapokban 108 szegény ápoltatott, kiknek száma az idő kinyiltával 66-ra olvadt. A védhimlőoltás 1057 esetben alkalmaztatott. A gyógytárvizsgálatok eredménye kielégitő. A közegészségi személyzet áll 16 orvostudor, egy sebészből, ebből egészségügyi szolgálatot tesz egy tő és négy kerületi orvos. Van négy gyógytár, és három állatorvos, ezenkivül 23 szülésznő, kikhez még három pusztai szülésznő fog beosztatni. A hatóság működése kiterjedt az egészségi szolgálat minden ágára, nagy gond fordittatott a tisztaságra, a jó ivóvizet szolgáltató kutakra, a törvénytelen gyermekek gondozására, továbbá a piaczon árult élelmi czikkek szigorú ellenőrzésére. A trachomás szembetegek gondozása és gyógyitása is sikerrel folytattatik, e téren is javulás mondható. Erről azonban, miután jelenben a szembetegek összeirása még folyik, részletes kimutatást a jelentés nem ad. Ezekből kifolyólag bátran elmondhatjuk, hogy városunk egészségi állapota más városokhoz viszonyitva, tekintve a lakások egészségtelen állapotát, teljesen kielégitő.

— **Tolvajbanda**. Jó fogást tett a rendőrség folyó hó 19-én, mely alkalommal Horváth János rendőrbiztosnak egy már régóta rendszeresen működő tolvajbandát sikerült kézre keriteni. Az eddig letartóztatva levő három bandatag lakásán egész halom lopott jószág találtatott, melyeknek tulajdonosait most a rendőrség keresi, miután a fogva levő tettesek azon helyeket, a honnan a tárgyak egyike vagy másika való, megnevezni a sok közül nem tudják. Mivel a nyomozás még mindig tart, a tettesek neveit, ne hogy a nyomozás meghiúsittassék, közölnünk nem lehetett.

— **Amateur-fotografiai kiállitás Budapesten**. A M. Kárpát-Egyesület Budapesti Osztálya a jövő tél folyamán amateurfénykép kiállitást szándékozik rendezni, a melyre az összes magyarországi műkedvelők a kiállitásban való részvételre ezennel tisztelettel meghivatnak. A részletes programm az őszszel fog megjelenni. Addig is felemlitjük, hogy a kiállitás czélja: megismertetni a magyarországi amateurök fényképeit s ezek által különösen az ország nevezetesebb és szebb tájképeit, a geologiai, archeologiai vagy más tekintetben érdekes részleteket, a különféle népviseleteket, a fürdőket, a nevezetesebb épületeket stb. bemutatni a különféle módszerek útján elkészitett képeket, a fotogratáláshoz szükséges készülékeket és szereket. Czélja továbbá a tervben levő állandó tájkép-kiállitáshoz a szükséges képeket összegyűjteni, a műizlést nemesiteni. Az amateur-képeken kivül, lesz egy tudományos osztály is. Szép és jól készitett képek kitüntetésben fognak részesülni. Budapest, 1889. évi június hó 20-án. A kiállitást rendező bizottság elnöke: Dr. Wartha Vincze, műegyetemi tanár, titkára: Kalecsinszky Sándor, a m. kir. földtani intézet vegyésze. Bővebb felvilágositásokat ad a kiállitás titkára (Budapest, földmivelésügyi Ministerium földsz. 4. sz. a.)

— **Tűz** volt folyó hó 18-án délután 4 órakor a 2. tizedben, mely alkalommal a Muraközy József, 2. tizedbeli 12. sz. a. háztelkén levő s a meleg idő által kiszáritott nagy trágya domb a sütő kemenczéből kikerült, valószinűleg tüzes hamu folytán tüzet fogott és a dühöngő szél által élesztve lángra gyult. A tüzet a gyorsan kivonult tűzőrségnek nehány perczig tartó működés után sikerült eloltani. Hasonló esetek megakadályozása végett nagyon helyesen tenné a rendőrség, ha a háztulajdonosokat szigorú rendelettel, sőt ha szükséges birsággal útasitaná, a tüzes pernyéknek eloltására.

— **Dercsényi István**, kéményseprő mester annak kijelentésére kért fel bennünket, hogy a f. hó 11-iki tűz alkalmával Félegyházán levén, a tűzesetnél személyesen meg nem jelenhetett, de egyik segéde a tűznél működött, mit az is bizonyit, hogy az illető égési sebet is kapott.

— **Népmozgalmi kimutatás**. A tiszti főorvosi hivatal kimutatása szerint folyó hó 7-ik napjától 13-ig született 40 gyermek és pedig 27 fiú, 13 leány, elhalt ez idő alatt 30 egyén, e szerint a szaporulat 10.

— **Női betegségek**. Kevés fürdő van, hol oly súlyos női betegségeket gyógyitanának kedvező eredménynyel, mint Mattoni budai Erzsébet-sósfürdőjében. Különösen a krónikus metritis és izzadási proczesszusok azok, melyek ebben a fürdőben a keserűsóforrás külső és belső használatával a leggyorsabban gyógyithatók. Nem csoda tehát, hogy évről-évre szaporodik azoknak a hölgyeknek a száma, a kik az emlitett bajokban szenvedve, segitséget keresnek. A társas élet tekintetében a fürdőigazgatóság mindent elkövet; a legutolsó vasárnap megtartatott a tombola nagy részvétel mellett, és nagy élénkség uralkodik ebben a gyógyitó fürdőben.

— **Bicskázás**. Vörös István iparos, 9. tizedbeli lakos f. hó 14-én este pityókos állapotban térvén haza, feleségét ütlegelni kezdette. Ipa Vas Ignácz ezt látva vejét csititotta és korholta, mire Vörös István dühbe jött és egy keze ügyébe akadt késsel Vas Ignáczot lábán többször megszúrta, s talán életét is kioltja, ha szomszédai, kik a zajra oda rohantak, a bősz férfi kezéből a már földön fetrengő sulyosan megsértett Vas Ignáczot ki nem mentik. Sérültet lakásán ápolják.

— **Dr. Rosa életbalzsama** az emésztést elősegitő kitünő háziszer, melynek hatása mindenféle gyomorbetegségnél el van ismerve, az osztrák-magyar monarchia minden ágyógytárában készletben találtatik B. Fragner prágai gyógytárából 208.—III.

— **A nyár**. A magyar közönség nemcsak nyáron, de télen is ritkán olvas, még ritkábban vásárol verses könyveket. De még a legprózaibb halandót is meghóditja a költészetnek az idei Nyár. T. i. Rudnyánszky Gyula ujabb (1886—1889.) költeményei jelentek meg épen most „Nyár“ czim alatt egy igen diszes, finom kiállitású nagy kötetben. Ez a könyv valóban rendkivül becses gyüjtemény s megjelenése határozottan irodalmi eseménynek mondható. A pompás kötet, Rudnyánszky Gyula költeszetének legszebb, teljesen kiforrott, érett gyümölcseit tartalmazza s mi nem tudjuk elég forrón ajánlani megszerzését. Egy művelt család asztalán se volna szabad a kitünő poéta e nagybecsü munkájának hiányozni Megrendelhető a Magyar Szemle szerkesztőségében Budapesten, vagy akármely könyvkereskedésben.

GAZDASÁG.

Kenyérárak és gabonaárak.

Egyik német szaklapban nemrég érdekes czikk jelent meg, mely igazolni igyekezett azt a tételt, hogy a kenyérárak emelkedése vagy csökkenése nem áll szoros összefüggésben a gabonaárak hullámzásával. Többek közt felhozza az idézett czikk, hogy 1887-ben, a mikor a buza és a rozs vámja Németországban két márkával emeltetett métermázsánként, a vámemelés ellenzői kiszámitották, hogy az a vámemelés egy öt tagból álló szegény család évi kiadásait 20 márkával fogva növelni. Ezzel szemben a statisztikai adatokból az tűnik ki, hogy Berlinben 1887-ben, vagyis a vámemelés életbelépte előtt egy szegény család kenyérszükséglete 82.62 márkába, 1888-ban pedig, vagyis a gabonaárak emelkedése utáni esztendőben 84.88 márkába jött, tehát az utóbbi évben csak 2.28 márkával drágult egy egész család évi kenyérszükséglete. Egyébiránt ugyanazon kenyérnek ára egy város különböző pontjain különböző lehet, a mi azt Berlin példája bizonyitja, a hol a mult évben a kenyér métermázsájának ára 16.18 és 27.78 márka közt váltakozott. És pedig különös, hogy a magasabb árak éppen azon sütődékben léteztek, a melyek a szegényebb munkásosztály lakóhelyéül szolgáló külvárosokban vannak, mig Berlin központjában a finomabb sütődékben a hasonló minőségű kenyér olcsóbban volt kapható. A kenyérárak és gabonaárak közti viszony alakulására egyébiránt nálunk is találunk drasztikus példákat. A buzaárak tudvalevőleg mostanában rendkivül alacsonyak, de azért senki sem mondhatja, hogy a kenyér ára is észrevehetőleg olcsóbbodott volna. Ennek különben nálunk speciális oka is van. Tudnivaló ugyanis, hogy a mi kifejlett malomiparunk főleg a kivitel számára dolgozik. Az utóbbi években részint a vámemelések, részint a külföldi, és főleg tengerentúli malomipar versenye miatt, a magyar liszt a külföldön csak úgy tarthatja meg positióját kitünő minősége daczára, ha oly árban adják, mint a hogy az amerikai liszt kapható. Már pedig a nagyon olcsó árak mellett a magyar malmoknak a külföldre vitt liszt után alig van valami hasznuk, mindazonáltal kénytelenek exportálni, egyrészt, mert technikai berendezésük őket a rendkivül finom lisztfajok előállitására készteti, és aztán, mert nem akarják végképp elveszteni a külföldi piaczot. A lisztkivitel tehát a magyar malmokra nézve a legtöbb esetben veszteséggel jár és ez a körülmény arra készteti őket, hogy magasan tartsák a belföldi fogyasztásra szánt kevésbbé finom lisztfajokat, hogy ekként innen nyerjenek kárpótlást a másutt szenvedett veszteségért. Innen van az, hogy, a tömeges fogyasztásra szánt lisztfajok ára nem olcsóbbodott annyira, mint a hogy ezt a gabona árcsökkenése indokolttá tette volna.

P. U.

Nyúlós borok. A borok nyúlóssága rendesen abból ered, hogy felületükön egy gomba tenyészik, a melyből kezdetben finom, de aztán mindinkább vastagodó hártya képződik. Ha tehát a bort az elromlástól meg akarjuk óvni, azt a hártyát, a mint a bor felületén fejlődni kezd, azonnal meg kell ölni. Ezt kétféle módon tehetjük: Vagy a gombát öljük meg, a melyből a hártya képződik s aztán bennhagyjuk a borban, melyben leülepszik, vagy pedig élve vesszük ki belőle. Az előbbi mód biztosabb, mert a gombát vagy pasteurizálással, vagy pedig oly módon ölhetjük meg, hogy magas fokú alkoholt töltünk fel a borra s ez sokkal egyszerűbb mód. Ha az alkoholt óvatosan és lassan úgy öntjük fel a borra, hogy vékony réteget képez rajta akkor, a nyálkás réteget egészen befedi s a gombát megöli. Ezek a megölt gombák csakhamar leülepszenek a borban s aljának egy részét képezik. Ha a gombát élve akarjuk a borból kivenni, ezt oly módon tehetjük, hogy töltsért dugunk a hordóba, melynek alsó vége a hártya alatt éri a bort; e tölcséren át annyi bort öntünk a hordóba, hogy a felső hártyás réteg egészen a hordó szájához felnyomul és kifolyik rajta. Minthogy azonban az ilyen eljárás mellett a gombacsirák egyrésze mégis a hordó belsejéhez tapadva marad, sokkal czélszerűbb az előbbi mód, melylyel a gomba csirákat mind megölhetjük. Alkoholnak, mint a gombák megölőjének, egy boros pinczéből sem kellene hiányozni.

ÜZLET.

Sertésvásári jelentése

az első magyar sertéshizlaló és kölcsönelőlegező részvénytársulatnak.

Budapest-Kőbánya, 1889. Julius 19.

E héten az üzlet élénk és szilárd volt, könnyű árú keresett és az árúk emelkednek.

Heti átlagárak: magyar vál. árú 240—320 klg. nehéz 48½—49 kr., 180—240 kg. nehéz 49—49½ kr., öreg 300 kg. nehéz 46—47 kr.; vidéki sertés 46—50½ kr. — Transitóban: szerbiai 46½—48 kr. romániai — kr.

Eleség árak: Kukoricza 5.40 kr., árpa 7.— kr.

Helyi állomány: Julius 12. maradt			130,037 db.
Felhajtás: alvidékről kövér	1299 db.		
„ sovány	414 „		
Szerbiából	2645 „		
Romániából	— „		
M. államvasuttal köv.	3445 „		
„ sovány	4181 „		
Vidéki	32 „	12,016 „	
			142,053 db.
Elhajtás: Felvidékre	379 db.		
Bécsbe (m. h. 360 db.)	1683 „		
Bécsújhelybe	1572 „		
Csehországba	1115 „		
Bodenbach	1127 „		
Rutka	1974 „		
Oderbergen át	466 „		
Délnémetországba	114 „		
Budapesti fogyasztás	2684 „		
Kőbányai fogyasztás	300 „		
környékre	200 „		
Magyar államvaspályán	15 „	11,629 „	
Marad állomány:			130,424 db.

Vasúti menetrend (érvényes 1889. június 1-töl).

Budapest—Kecskemét közt:

Személyvonat	Budapestről indul	7 óra 45 p. reggel
	Kecskemétre érk.	10 „ 48 „ d. e.
Omnibuszvonat	Budapestről ind.	12 „ — „ délben
	Kecskemétre érk.	4 „ 37 „ délut.
Express-vonat	Budapestről indul	1 „ 40 „ délut
	Kecskemétre érk.	3 „ 35 „ „
Omnibusvonat	Budapestről indul	3 „ 20 „ délut.
	Kecskemétre érk.	7 „ 24 „ este
Személyvonat	Budapestről indul	7 „ — „ este.
	Kecskemétre érk.	10 „ 35 „ éjjel.

Kecskemét—Budapest közt:

Személyvonat	Kecskeméről ind.	4 óra 9 p. regg.
	Budapestre érk.	7 „ 20 „ regg.
Omnibuszvonat	Kecskeméről ind.	4 „ 40 „ regg.
	Budapestre érk.	8 „ 40 „ regg.
Omnibusvonat	Kecskeméről ind.	8 „ — „ regg.
	Budapestre érk.	12 „ 10 „ délb.
Express-vonat	Kecskeméről ind.	12 „ 27 „ délb.
	Budapestre érk.	2 „ 19 „ d. u.
Személyvonat	Kecskeméről ind.	4 „ 46 „ d. u.
	Budapestre érk.	8 „ 05 „ este.

Piaczi árjegyzék.

1889. júl. 19-én.

Tiszta búza métermázsánként	7.50	krtól	7.70	krig.
Kétszer „ „	6.20	„	6.30	„
Rozs „	5.90	„	6.10	„
Árpa „	6.—	„	6.20	„
Zab „	6.50	„	6.70	„
Tengeri kecskeméti mm.	5.50	„	5.60	„
Tengeri bánáti „	5.30	„	5.40	„
Köles „	5.—	„	5.20	„
Krumpli „	1.90	„	2.—	„
Széna „	2.30	„	2.60	„
Szalma „	—.90	„	1.—	„
Szalonna „	—.54	„	—.70	„

MOZAIK.

— Hogyan történik a teremtés? Kérdezi az esperes a falusi gyereket a katakizmusból: „Mit tesz teremteni?“ — „Teremteni annyit tesz, mint semmiből valamit létrehozni,“ hadarja rá, ahogy bemagolta. „Fiam azt érteni is kell ám, mondd el magad szavaival!“ biztatja tovább az esperes. De a fiú, aki magyarázathoz nem szokott, csak újra lepergeti a feleletét. Az esperes dorgálja, s hogy kézzel foghatóvá tegye a magyarázást, fogja a gyerek tenyerét és kérdi: „Mi van a tenyereden?“ — „Semmi!“ — „No hát ha most kimondod, hogy legyen itt a semminek a helyén egy zsömle és ott terem a zsömle, mit teszesz te akkor?„ — „Megeszem!“ vágja rá a kis tudós. — Az esperes úr maga beszélte el e kis mulatságos esetet annak megvilágitására, mennyire ügyelni kell a gyermekek eszejárására, ha oktatni akarjuk őket.

Tolvaj ügyesség. Egy biró irodájába jön egy elegánsan öltözött úri ember. — Uram, én a legszemtelenebb módon elkövetett merényletnek vagyok áldozata. Amint tegnap este szobámban ültem, egy ember lépett be hozzám, s szemem láttára ellopta ezüst gyergyatartómat.

— Már azt nem tudom felfogni, — mondá a biró, — hogy történhetett ez meg?

— Igy a gyertyatartókat, — mondá az idegen, megfogván a biró gyertyatartóit és hiven teljesitvén amit mondott, — az ajtóhoz ment s utána zárta.

A biró csak most vette észre, hogy tulajdonképen ő a póruljárt.

Maguknak és fiaiknak csináltaták! Félegyházáról szól a nóta, melynek kéttornyú temploma oly szépen tekint a gőzparipán utazóra.

Históriai adatok bizonyitják, hogy félegyháziak 1824-ben a városias igényeknek megfelelőbb akasztófát építtettek. Hogy e nemes fa — a hajdani vármegye disze — gyümölcsöt teremjen, arra nemsokáig kellett várni. Azonban a véletlen úgy akarta, hogy az első akasztófavirág, mely az alkotmányos intézménye került, kisteleki származású légyen.

De éppen ez bántotta a félegyháziakat, kikben a localpatriotismus féltékenysége nem ismert határt. Tiltakozást adtak be tehát a vármegyéhez azon gyakorlat netáni folytatása ellen, hogy a Félegyháza költségén épült akasztófán idegeneket akasszanak, mert — döntő argumentumot használandók — úgy mondanánk: hogy ők az akasztófát önmaguknak és fiaiknak csináltatták!

Felelős szerkesztő: HABINA JÁNOS.

NYILTTÉR.

Nyilatkozat.

Melynek értelme szerint alulirott elismerem, hogy a folyó évi május hó 5-én Kecskeméten tartott országos vásár alkalmával Tóth László helybeli lakos kalapos iparos urat és családját felhevülésemben illetlen kifejezésekkel nyilvánosan megsértettem.

Kijelentem, hogy sérteni szándékom nem volt, és éppen ezen okból fogva a sértő kifejezéseket mint lovagias ember ezennel visszavonom.

Kecskeméten, 1886. Július 17-én.

Előttem:

Sz. Tóth Márton, ügyvéd. *Ifj. Gröber Mátyás*, m. k.

A legjobb és legegészségesebb

üditő-ital,

mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyitve kitünő izü vegyüléket ad: a

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER

legtisztább égvényes

SAVANYU-KUT

oltja a szomjat, hüsit és felfrisit egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

HIRDETÉSEK.

Gyors és biztos segitség gyomorbajok s azok következményei ellen.

Az egészség fentartására, az életnedvek s ennek folytán a vérnek tisztitására és tiszta állapotban való fentartására és a jó emésztés elősegitésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalzsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalzsam a legjobb s leggyógyhatásosb gyógyfüvekből a leggondosabban van készitve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörcs, étvágyhiány, savanyús felbüfögés, vértólulás, aranyeres bajok stb. stb. ellen teljesen hathatósnak bizonyul. Ily kitünő hatásai következtében ezen életbalzsam egy bebizonyult, megbizható háziszerévé lett a népnek. Ára egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Elismerő iratok ezrei bárkinek betekintés végett rendelkezésre állnak.

Zivotni balsam Lebensbalsam — Védjegy.

Óvás! Hamisitások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasitás szerint készitett „Dr. ROSA-féle életbalzsam“ minden üvegecskéje kék burokba van csomagolva, melynek hosszoldalain „Dr. ROSA életbalzsama a „fekete sashoz“ czimzett gyógyszertárból FRAGNER B. Prága 205—III.“ németh, cseh, magyar és franczia nyelven olvasható, széles felein pedig az ide nyomott védjegy látható.

Dr. ROSA életbalzsama valódian kapható csak a készitő

FRAGNER B.

főraktárában, gyógyszertár „a fekete sashoz“ Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török József úr gyógyszerésznél, Király-úteza 12. sz. Budai Emil úr városi gyógyszertárában a Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszertárában van raktár ezen életbalzsamból.

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi-kenőcs“,

több ezer hálanyilatkozattal elismert biztos gyógyszer mindenféle gyulladások, sebek és genyedések ellen. Ezen kenőcs biztos eredménynyel használható a női emlő gyulladásánál, a tej tespedésénél s az emlő megkeményedésénél szüléskor, kelevénynél, vérdaganatoknál, genyes fakadékoknál, pokolvarnál, körömgyöknél, az úgynevezett körömféregnél, elkeményedéseknél, felpuffadásoknál, mirigydaganatoknál, zsirdaganatoknál, érzéketlen tagoknál stb. Minden gyuladást, daganatot, elkeményedést, pelpuffadást a legrövidebb idő alatt eltávolit; s a hol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül felszivja, kiéreti és kigyógyitja.

Kapható 25 és 35 krajczáros szelenczékben.

Ochranná známka Schutz-Marke

Óvás! Miután a prágai általános házikenőcsöt sokszor utánozzák, mindenkit figyelmeztetek, hogy ez eredeti utasitás szerint csak nálam lesz készitve, s csak akkor valódi, ha a sárga érczszelencze, melybe töltetik, vörös használati utasitásokba (melyek 9 nyelven nyomvák) és kék kartonba, — melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbebizonyultabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szer a nehézhallás kigyógyitására s az egészen elvesztett hallási tehetség visszanyerésére. Egy üveg ára 1 frt.

77 (26—9)

Kiadó lakás.

Özvegy Bódogh Ferencznének I. t. Petőfi-útcza 238. szám alatti házában 3 útczai és 1 udvari szoba hozzá tartozó mellékhelyiségekkel és istállóval bérbe adandó. Értekezni lehet a fönt emlitett tulajdonos nővel.

154 (3—1)

Alolirott nagy-kőrösi-útczai 13-ik számú

háza

— ez idő szerint csendőrlaktanya — eladó, esetleg folyó év augusztus 1-től **bérbe kiadó.**

Nyiri Károly,
posta- és távirdafőnök.

151 (2—2)

Ruhafestő-űzlet nyitás.

Ezennel van szerencsém a t. közönségnek becses tudomására juttatni, hogy az V. tized Szolnoki-kapu néhai Kovács Károly atyám házában,

Kovács Károly

czég alatt selyem-, szőr- és karton-ruhafestő üzletet nyitottam. Továbbá elvállalok bármiféle szinesre festéssel egybekapcsolva mindennemű női, férfiruha és katonai egyenruha tisztitást.

Legfőbb törekvésem, s egyedüli czélom az leend, hogy szolid, jó munka és pontosság által t. megrendelőim becses pártfogását kiérdemeljem.

Mindcsak szives figyelembevételével magamat nagylelkű pártfogásába ajánlva a t. közönségnek, vagyok kész szolgája

Kovács Károly,
kelmefestő.

148 (3—3)

3797. 1889.

Árverési hirdetmény.

A kecskeméti kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirré tétetik, hogy Fodor István s az elrendelt csatlakozás folytán ugyanazon végrehajtatónak ***ifj. Marozsi Sándor*** végrehajtást szenvedő ellen 100 frt, illetve 200 frt tőke és járulékai iránt folyamatban levő végrehajtási ügyében a kecskeméti 795. sz. tjkvben 907. rsz. a. foglalt, s Marozsi Sándor (Kovács) és ifj. Marozsi Sándor, s Marozsi Imre nevén álló, adó alapján 720 frtra becsült s ekkép az 1881. évi 60. t. czikk 156. §. c) pontja szerint egészben árverés alá bocsátandó házbirtok, és ezeknek ugyanazon tjkvben 222. rsz. a. foglalt, s szintén adó alapján 112 frt becsült, és igy a fölhivott t.-czikk 156. §. a) pontjához képest egészen elárverezendő szöllőbirtokuk, mégpedig mindkét ingatlan tartozékaival együtt az ***1889. évi szeptember hó 20-ik*** napján d. e. 9 órakor, mint egyetlen határidőben, e kir. törvényszék telekkönyvi helyiségében megtartandó nyilvános árverésen az egyidejüleg megállapitott s a hivatalos órák alatt e tkvi hatóságnál, valamint Kecskemét város polgármesteri hivatalában megtekinthető feltételek mellett a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási árul szolgáló becsár 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezeihez bánatpénzül előre letenni.

Kelt a kecskeméti kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál 1889. évi július hó 2-ik napján.

Bogoss Endre,
kir. törvszéki biró.

152 (1—1)

Katonai előkészitő iskola

SZEGEDEN, TISZA LAJOS-KÖRÚT HONVÉDTÉR.

A szegedi katonai előkészitő iskolában f. é. július hóban újabb

egyéves önkéntesi tanfolyam

nyilik, vidéki ifjak magán tanulók is lehetnek. Bővebb felvilágositás programm által szerezhető esetleg irodámban.

SOMOGYI VILMOS,
igazgató.

150 (10—2)

Alulirottnál kitünő minőségű 3—4 éves száraz

tábla-szappan

kapható, kilónként 44 krjával.

Tomaskó Jakab.

155 (1—1)

Szolid kereset!!

Állandó tartózkodású egyéneket keresünk, kik hajlandók képviselőségünket elvállalni és a törvény által engedélyezett sorsjegyeket részletfizetés mellett elárusitani. Magas jutalék biztositva.

Ajánlatok intézendők:

153 (3—1)

May, Elfer és Adler,
bank- és váltó üzlet, Budapesten

Budapest 1885. nagy diszoklevél. — Német-Palánkán 1887. Arany-érem. — London 1871. Diszoklevél.

Bécs 1873. Érdem-érem. — Páris 1867. Bronz-érem.

CSIK JÓZSEF

cs. és kir. kiz. szab. első szerémi Portland-cement- és vizhatlan mészgyár

BEOCSINBAN

Központi iroda és raktár.

BUDAPESTEN, Rudolfrakpart 8.

A t. épitész és épitőmester urak, épitkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi elöljáróságok, valamint a n. é. épitő közönség kényelmére

GYENES S. és FIAI

nagykereskedő uraknál Kecskeméten raktárt tartok, hol saját gyártmányú

Portland-cement és vizhatlan meszem

mindenkor egyenlő jó minőségben kapható, és helyben saját fogatával házhoz szállittatik.

141 (20—3)

Árjegyzék s magyarázat kivánatra készséggel megküldetik.

Kecskemét 1872. Ezüst-érem. — Ujvidék 1875. Arany-érem. — Szeged 1878. Érdem-érem. — Triest 1882. Arany-érem.

Tisztelettel van szerencsénk a t. fogyasztók szives tudomására juttatni, hogy az általános kedveltségnek örvendő

PARÁDI VIZ

(CSEVITZE-FORRÁS)

Kecskeméten

NYIRÁDY LÁSZLÓ

főraktáros czégnél valódi minőségben, és mindenkor friss töltésü félliteres üvegekben 10 krajczárért kapható.

Az üres üvegek visszavételnek.

Kiváló tisztelettel

Ő excellentiája

Károlyi Gyula gróf

parádi ásványvizforrások kezelő hivatala.

94 (10—7)

Nyomatott Kecskeméten, Tóth Lászlónál. 1889.